

“Nikdy nejsem spokojený s tím, co udělám, a většinou mám pocit, že bych se měl zdokonalovat, že ještě nejsem dost.”

S nafrněností daleko NEDOJDEŠ

Skladby se mu rodí v hlavě, inspirace padá shůry.

S pianistou, skladatelem a zpěvákem **Tomášem Kačem (36)** jsme se bavili o víře, (ne)důležitosti romského původu, ale i o tom, co mu nejvíc chybí v Los Angeles, kde bydlí se svou ženou, zpěvačkou, a dvěma dětmi. Náповěda: je to něco sladkého a najdete to téměř v každém českém supermarketu.

Text: Petra Šimůnková **Foto:** Salim Issa

Poděkování: hotelu Four Seasons Prague za umožnění focení

Na klavír, tehdy značně rozladěný, začal hrát v pěti letech. Noty neměl, odmalička improvizoval a napodoboval, co kolem sebe slyšel. V bytě s jedenácti dalšími sourozenci se tak nejčastěji linuly melodie romských písniček – až do chvíle, kdy nastoupil na ZUŠ a konzervatoř v Ostravě. To už jeho prsty zvládaly zahrát slavné kousky klasické hudby: Bacha, Mozarta, Chopina... Mělo to ale háček. Tomáš Kačo rád improvizoval, a své pedagogy tím doháněl k šílenství. Klasický klavírista? Na to zapomeň! slyšával.

A tak se stal klavíristou netypickým. Klavíristou, který ve svých skladbách a aranžích propojuje prvky romské, jazzové, lidové a popové hudby.

Hudebníkem, který jako jeden z mála v Česku vystudoval na prestižní hudební škole Berklee College of Music v Bostonu a který se snaží prorazit ve Spojených státech.

Sem tam ale do tuzemska zaskočí. Jeho koncerty tu slaví úspěchy a bývají beznadějně vyprodané. Při poslední takové příležitosti jsme Tomáše Kača vyzpovídali i my. Na rozhovor se scházíme v restauraci s překrásným výhledem na Pražský hrad a protékající Vltavu. Kýč? Rozhodně. Symbol? Veliký. Jedna z posledních skladeb, které český skladatel dodal svůj typický moderní twist, byla právě... Smetanova *Vltava*.

Jaké to je, být zpátky doma?

Rád se sem vracím, do Prahy speciálně. Vždycky jsem to tady miloval a mám tohle město rád čím dál víc. Možná i proto, že teď žiju v Americe, kde je všechno nové a kde není – alespoň co se týče architektury – moc velká historie. To si ale člověk

Tomáše Kača jsme v Praze zastihli při jeho krátké jarní návštěvě. Měl tu dva koncerty, oba beznadějně vyprodané. Není se co divit. Diváky se vždy snaží překvapit něčím novým. Zakládá si na tom, že žádné z jeho vystoupení není stejné.

●● Romství ze mě nedělá to, čím dneska jsem. Vlivů je neskutečné množství, a když se vybere jen jeden, vede to ke zbytečnému kategorizování. A to já nemám rád. ●●

uvědomí až ve chvíli, kdy v Praze nežije. Do té doby si toho neváží, protože kolikrát jen spěchá do práce nebo do školy a nic ho nenutí zvednout hlavu a podívat se, co kolem sebe vlastně má. Když tu jsem, jsem takový hrdý turista.

Turista? Vždyť jste přece domácí...

Ano, jsem ale hrdý na to, že jsem místní.

Ted' vás budu trochu nutit srovnávat jablka a hrušky. Jaké to je, žít v Los Angeles oproti Praze nebo Novému Jičínu, kde jste se narodil?

To je komplexní otázka. Všude je něco. Rozhodně nechci Ameriku vychvalovat do nebes, stejně tak to nechci dělat s Českem. Všechna místa na světě mají své plusy a minusy. Třeba právě v Česku si vážím historie, která mi ve Spojených státech chybí, v Americe zas vnímám daleko větší technickou vyspělost a lepší služby.

A co lidí? Často se o Čechách říká – dovolte mi to zjednodušení –, že jsou to nerudní protivové, zatímco Američané pozitivní sluníčka. Vnímáte to tak?

Rozhodně, ty stereotypy jsou v něčem pravdivé. Každý národ má svou charakteristiku, která ho do jisté míry tvoří. Jen si to představte. Kdyby Češi byli najednou hrozně milí a přívětiví, nebyli by to Češi. A naopak. Zasmušilí a depkoidní Američané by už také byli úplně o něčem jiném. Je ale pravda, že s tou českou nerudností už je to trochu lepší. Češi jsou otevřenější a už to tady není tak jednobarevné. Při mé poslední návštěvě Prahy jsem byl v jedné indické restauraci a byl jsem překvapený, kolik lidí různých věkových kategorií tam chodí na obědová meníčka. To se za mých časů, kdy jsem tu studoval na HAMU, nedělo.

Chybí vám v Americe něco typicky českého?

Jídlo! Nejvíce rohlíky, chleba a sladké. Já jsem jeho milovník – proto taky tak vypadám – a ve Státech mají zkrátka něco úplně jiného. Sladké je tam až moc sladké, je to v podstatě jen cukr. Ale české dezerty! To je jiná písnička. Jsou zdánlivě lehké, i když tomu tak ve skutečnosti není. Takže pokaždé když tu jsem, neodpustím si větrníky nebo věnečky. To je taková moje neplecha, guilty pleasure.

Z vašeho Instagramu jsem se dozvěděla, že jste si jednou do Ameriky nechal dovést celé balení sušenek Mila...

Je to tak. Teď vám tedy musím prozradit, co dělám pravidelně. V Chicagu je jeden obchod, který do USA dováží české výrobky. Já si od nich kupuju právě milky, horalky a další oplatky. Objednávky posílám tak jednou za měsíc, většinou jde o padesát kusů od každého druhu. Chodí mi domů poštou a ve studiu mám takovou malou tajnou lednici, kam si tyhle sladkosti dávám, aby mi vydržely co nejdéle. Nenechávám si je ale jen pro sebe. Nabízím je i americkým kamarádům. A jsou z nich unešení.

Je naopak něco, co vám v LA nechybí?

Právě asi ty zachmuřené tváře a paní, které pracují za kasou nebo u salámů a vždycky se na vás tak nepříjemně utrhují. Takže obecně lidi, kteří vám jsou schopni svou protivností zkazit celý den.

Co na Česko říkají vaše děti?

Jsou ještě dost malé, takže to moc nevnímají. Letos to ale bylo poprvé, kdy jsem je vzal s sebou. Mého syna, kterému budou čtyři roky, hodně překvapilo, kolik lidí tu kouří. V Americe to není tak obvyklé, a navíc se s žádným kuřákem neznáme. Když jsme tedy přiletěli, zeptal se mě, co to ti pánové drží v rukou a jak je možné, že se z toho dere tak smradlavý kouř. Vůbec jsem nevěděl, co mu na to mám říct! Samozřejmě jsem se snažil vysvětlit, že to není zdravé, ale bylo zajímavé pozorovat, jak si všímá úplně něčeho jiného než my dospělí. V Los Angeles už několik let frčí zdravá výživa, skoro všichni tam hodně sportují, aby měli vytoužená beach bodies. Tam tedy kouření nepřipadá v úvahu.

Vy tuhle zdravou beach body kulturu taky držíte?

Já na to upřímně nemám moc čas. A navíc mám rád to sladké. *(směje se)* Ale je pravda, že tenhle přístup je do jisté míry motivační. Mám dost sedavé zaměstnání – buď sedím za pianem, nebo komponuji u počítače – a v LA se navíc moc nechodí pěšky. Když to děláte, spíš se na vás všichni koukají, jako byste zabloudila. Na kafe jedete autem, za kulturou jedete autem. Pořád sedíte.

Takže se samozřejmě snažím něco dělat, protože během dne se moc nehýbu. Chodím každé ráno do posilovny. Spíš ale kvůli zdraví než vyrýsovaným svalům.

Víte, co je zajímavé? Že pod sedavým zaměstnáním si většina z nás představuje lidi v kanceláři, a ne skladatele a pianisty...

Klavíristé? To je největší sedačka! Piano, u kterého byste mohli při hraní stát, ještě nikdo nevymyslel. Ono by to totiž asi moc dobře nešlo... *(směje se)*

Jak probíhá vaše komponování?

Většinou to mám tak, že si kompozici napřed utvořím v hlavě. Hudbu si představuji, klidně týden dva. V téhle fázi bývám dost duchem nepřítomný. Jakmile mám jasno, jak to bude vypadat, tedy v jaké tónině, náladě a tempu skladba bude, tak si sedám za klavír a představu se snažím přetvořit do zvuku. Výsledek si potom zapisuji buď do iPadu, nebo do speciálního softwaru v počítači.

Dá se ten proces zrodu myšlenky, který je v počátku, popsat?

Vlastně ani ne. Člověk v sobě slepuje nejrůznější myšlenky a nápady. Někdy čeká, protože nic nepřichází... A někdy to zase přichází v noci, ve snu. To pak vstávám a už vím, co přesně mám dělat. Inspirace a múza přicházejí shůry, nedají se uspišit nebo přivolat lusknutím prstu.

Stalo se vám někdy, že múza v podobě nápadu nepřišla?

Ne. Vždycky přišla. Nemusím se proto zatím obávat, že by se to někdy stalo. Jsem věřící a myslím, že tam nahoře mají na všechno plán. Měl jsem dosud v životě velké štěstí, až jsem mnohdy nevěděl, jak ho pobrat, jak si vysvětlit, že se stalo zrovna mně.

Nepodceňujete tímto přístupem svou vlastní roli nebo talent? Říká se přece, že štěstí přeje připraveným.

Víte, já to mám tak, že si o sobě myslím, že jsem jeden z těch nejhorších. Nikdy nejsem spokojený s tím, co udělám, a většinou mám pocit, že bych se měl pořád zdokonalovat, že ještě nejsem dost.

Klavírista, skladatel a zpěvák Tomáš Kačo vystudoval prestižní školu Berklee College of Music v Bostonu. Ve Spojených státech zůstal. V Los Angeles žije s manželkou, hudebnicí a zpěvačkou, a dvěma dětmi. Komponuje a působí v jednom z tamních kostelů. Přise tu party pro kostelní kapelu.

Tak to mám v hlavě nastavené, takový jsem typ člověka.

Ani úspěšné vydání debutového alba, vyprodané koncertní sály nebo komponování sklady k zahájení předsednictví Česka v EU vás nepřesvědčí?

Víte, že je to přesně naopak? Nutí mě to k tomu, abych byl k sobě ještě víc kritický. Vím, že level vnímání hudby, který mám já, je vysoko. Někdy se mi moje věci nelíbí jen kvůli nějaké dokonalé představě v mé hlavě. Lidé, kteří si je přijdou poslechnout, to pak samozřejmě neslyší stejně jako já. Tohle ale není nic výjimečného. Spousta umělců má hranici kritičnosti posunutou vysoko. Je to jejich, vlastně náš, úděl. Stejně jako poskytování a prodávání zážitků na jevišti.

Poskytovat zážitky je ale dost zavazující, ne? Když si ho člověk koupí, čeká, že ho pokaždé dostane.

Určitě. Svazující na tom je, že vy jim ho musíte dodat, i když máte blbý den, i když jste zrovna unavení nebo nemocní. To ale v publiku nikoho nezajímá. Lidi si koupili lístek a chtějí zážitek, chtějí emoce. Takže vy jim tu energii musíte předat, musíte zahrát dobře, ať se děje cokoliv. Pamatuji si na jeden koncert, to bylo ještě před covidem, kdy mi bylo strašně zle. Měl jsem ucpaný nos, kašlal jsem. A tak jsem celé vystoupení propotil, zadržoval jsem dech, abych při hraní nekašlal a při pauzách na povídání, které na koncertech dělám, nebo při potlesku jsem to ze sebe postupně dostával.

Když během koncertů s publikem komunikujete, co lidem říkáte?

Snažím se jim představit skladby, které hraju, a většinou jim k nim řeknu nějaký příběh, vysvětlím jejich návaznost.

Je příběh sklady pro její pochopení důležitý?

Je, ale v Česku se to moc nedělá. Tady jsme zvyklí na to, že se na koncertech klasické hudby nemluví. Ani v publiku, ani na pódiu, jediný zdroj vysvětlení je v programech. V Americe se naopak mluví hodně. Na začátku jsem to moc nechápal, ale pak jsem si to oblíbil. Zjistil jsem, že díky pří-

běhům se lidi do poslouchání více dostanou, je to celé daleko osobnější. I proto rád na svých koncertech hraju skladby, které lidi znají. Mohou se s nimi více ztotožnit. Třeba na nedávném koncertě v Praze jsem hrál tři nové věci, což byly skladby z takových těch zpěvníků, kde najdete třeba Stánky, Holubí dům a podobné fláky. A víte co? Lidi na to reagovali úplně neskutečně, právě protože je znali. V tom je podle mého síla hudby, má moc vrátit nás do minulosti, vrátit nás v čase.

Vás tyhle lidovky vracejí kam?

Na základní školu. Pokaždé si při nich vzpomenu na naši školní partu, na nejlepšího kamaráda a holku, která se mi líbila. Je to takový hřejivý pocit, hřejivý pocit domova.

Doma jste ale teď v LA. Jak vypadá váš pracovní život tam?

Působím jako hudební ředitel v jednom kostele. Pro upřesnění, americké kostely jsou něco úplně jiného než kostely tady v Česku. V Americe je jejich návštěva live show, je to vlastně živý koncert. A já mám na tomhle živém koncertě na starosti velkou kapelu, kterou každou neděli řídím a píšu jí party. Písničky mají samozřejmě tematiku týkající se Boha, ale styl hudby, který hrajeme, je vlastně největší rádiový pop, což mě strašně baví. Kromě toho pracuji na nejrůznějších projektech, většinou jde o aranžování a komponování hudby. Teď třeba dělám na projektu pro ansámbl složený z dvaceti cell. To je docela jízda.

Jak se člověk k takovým projektům dostává?

Je to těžké. Ale myslím, že těžké je to všude, nejen v LA, i když tam je konkurence neskutečná. Všechno je to hlavně o kontaktech a vztazích. Například k tomu cellovému souboru jsem se dostal díky jedné paní, se kterou jsem hrál koncert. Lidi vám takhle postupně otevírají vrátka a vy se krůček po krůčku posouváte. Na nějaké úrovni se totiž už neřeší, jak hrajete, jak skládáte, nikdo vás nezkouší, nejste ve škole. Předpokládá se, že tohle umíte. Jde tedy spíš o to, jaký jste člověk, jak umíte komunikovat, jakou máte energii, chemii. To je totiž ve výsledku to, co si z vás lidi zapamatují: pocit, ne to, jaké skladby a jak jste hrál. To je mimochodem také důvod, proč si nechci dávat žádné deadliny ve smyslu, že do roka musím v Americe prorazit. Na to kašlu. Toho správného člověka, který mi pomůže vrátka otevřít zas o trochu víc, můžu potkat zítra, ale klidně za pět let. Jediné, co musím, je jít tomu trochu naproti – pracovat na sobě a být ready, nebát se jít s kůží na trh.

Tuhle touhu posouvat se jste v sobě měl vždycky?

To si nemyslím. Když jsem žil v Česku, měl jsem za to, že já jsem přece ten klavírista s velkým K a že by mi měli všichni psát a zvat mě na nejrůznější akce. Říkal jsem si, že když to nedělají, jsou blbí – a ať si trhnou. Postupem času jsem ale zjistil, že je to naopak. Nafrněné lidi, kteří si o sobě myslí, že jsou mistři světa, nikdo nechce.

Nafackoval byste si za něco nepokorného, co jste udělal v mládí?

No, to asi jo, ale nevybavuji si žádnou konkrétní historku. Což je pro čtenáře asi dobrá zpráva. (směje se)

Zpátky k vaší práci. Skládáte i do reklam nebo filmů. Jak to jde v tomhle směru?

Naposledy jsem dělal skladbu právě pro pražský hotel Four Seasons, kde teď sedíme. Oslovili mě, abych k jejich 20. výročí překomponoval, přetvořil Smetanovu Vltavu. Tak pak vyšla v limitované edici na vinylu. Je to vlastně takové moderní pojetí Vltavy s popovým twistem.

Ten twist je taková vaše signature věc, že?

Ano, způsob přepracování skladeb s nějakým nečekaným twistem nebo zajímavostí jsem vlastně objevil už v mládí. Napřed jsem tedy jako samouk hrál romské písně, jakmile jsem začal chodit do zušky, rozjelo se to naplno. Vzpomínám si, že když jsem hrál nějakého jednoduchého Bacha nebo Mozarta, tak jsem skladbu vždycky malinko pozměnil. Slyšel jsem to prostě jinak a už v té době jsem uměl dobře improvizovat...

To museli být učitelé nadšení!

Ti to nenáviděli. V hudebce jsem vystřídal asi tři nebo čtyři pedagogy. Říkali, že ze mě nic nebude, nebo rozhodně neklasický klavírista, protože nedokážu dodržovat pravidla a ctít noty. Nenechal jsem se ale odradit a dělal to i na konzervatoři. Vždycky když jsem skladby cvičil, jsem si je obměňoval. Na zkouškách jsem samozřejmě nemohl, to jsem se držel na uzdě.

A co na HAMU?

Na HAMU jsem definitivně přišel na to, že hrát klasický repertoár podle notového zápisu je pro mě víc stresující než improvizace, hra bez předlohy. Nikdy jsem neměl ambice hrát klasickou sólovou hudbu, věděl jsem, že to není nic pro mě. Kdyby mě tehdy někdo oslovil, abych se stal členem symfonického orchestru, neváhal bych ani minutu a doporučil bych nějakého svého spolužáka, který by tenhle úkol zvládl lépe než já. Klasická hudba si zaslouží člověka, který z ní nemá nervy. Já vlastně dělám úplně jinou disciplínu.

Teď jste asi rok pracoval na skladbě na motivy knihy Labyrint světa a ráj srdce. Bavili jsme se o tom, že vašim pomyslným labyrintem mohou být české sladkosti, co je ale vašim rájem srdce? Je to víra?

Asi ano, ale obecně jsou to životní hodnoty, jako je rodina nebo láska. Nejen k partnerce, rodičům nebo dětem, ale obecně k lidem. Věřím tomu, že člověk by měl konat dobro i za cenu toho, že si toho druhí nebudou vážit. Není to sice malá ambice a často je to složitější cesta, ale zatím mi přijde, že se to člověku vrací.

Je vaším konáním dobra i to, že jste pro spoustu romských dětí příkladem?

Nedělám to záměrně, ale pozitivní efekt to samozřejmě má. Přál bych si, aby to inspirovalo nejen romské děti, ale všechny, ke kterým se moje hudba, můj příběh dostane. Podle mě je vždycky skvělé k někomu vzhlížet. Je pak daleko snazší udělat krok dopředu, protože víte, že to jde. V Česku je například nová generace romských vysokoškolských studentů. Ještě ale podle mého není tolik vidět.

Je v tomhle kontextu vůbec důležité uvádět, že jste romský pianista a skladatel?

Já to rozhodně po nikom nevyžaduju. V Americe se prezentuji jako pianista z České republiky, který má romský původ a pochází z dvanácti dětí. Nemyslím si ale, že je to vlastně tak důležité. Romství ze mě nedělá to, čím dneska jsem. Těch vlivů je neskutečné množství, a když se vybere jen jeden, vede to ke zbytečnému kategorizování. A to já nemám rád. Lidi by se neměli měřit podle nálepek. Romský, nebo český pianista. Co to vlastně znamená? Když se takhle někde představím, znamená to, že jsem lepší, nebo horší? Nevím.

Neštvte vás tedy, že se vás na romský původ všichni ptají?

Beru to jako součást práce. Chápu, že je to atraktivní téma a že to lidi zajímá.

Víte, co ještě zajímá mě?

Jakou hudbu posloucháte.

Hodně poslouchám klasickou hudbu, hlavně v posilovně, kde dělám kardio. A taky pop, poslední dobou dost ujiždím na americké zpěvačce Yebba. Vyrůstala na gospelu a proslavila se neskutečnou prací s hlasem. Nedávno natočila skladbu s Drakem nebo Samem Smithem. Je tedy možné, že se něco z její tvorby objeví i u mě. Tak to totiž funguje: čím více si oblíbím nějaký styl, tím více se pak propisuje do mých věcí. ●